

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2106-10-11

HSN 2016-4458

Handläggare:
Birgitta Rosengren

Hälso- och sjukvårdsnämnden
2016-11-22

Svar på skrivelse från Socialdemokraterna om personalbrist och gammal utrustning i ambulanssjukvården

Ärendebeskrivning

Socialdemokraterna har bett att hälso- och sjukvårdsförvaltningen (HSF) återkomma med redovisning över hur situationen ser ut inom ambulanssjukvården i Stockholms län och förslag på åtgärder som garanterar patientsäkerhet och en god arbetsmiljö i ambulanssjukvården.

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande, 2016-10-11
Skrivelse från Socialdemokraterna

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar

att anse skrivelsen besvarad.

Förvaltningens motivering till förslaget

I skrivelsen sägs bland annat att det är hög personalomsättning hos vårdgivarna, att det är en alltför stressig och underbemannad arbetsmiljö, att personalen tvingats skriva journaler på övertid och att patienter i många fall fått vänta länge på ambulans. Det framgår också att personalen i flera år har slagit larm om undermålig utrustning i ambulanserna.

Det cirkulerar ofta uppgifter i media om tillståndet i ambulanssjukvården och HSF kan konstatera att de inte alltid är helt korrekta. Det är inte heller möjligt att vidta åtgärder som grundar sig på uppgifter i kvällspressen. Det finns en struktur för hantering av avvikelser inom Stockholms läns landsting (SLL). Enskilda ärenden om avvikelser utreds av respektive vårdgivare, vilket är fallet med den händelse som nämns i skrivelsen. Chefläkaren för prehospital vård på HSF följer upp avvikelser på systemnivå. HSF avvaktar den pågående utredningen som görs av aktuell vårdgivare, innan förslag på eventuella åtgärder tas fram.

Utrustning

Enligt gällande avtal för vägburen ambulans är vårdgivarna ansvariga för delar av utrustningen i ambulanserna, som exempelvis defibrillatorer. SLL äger andra delar av utrustningen. Kontroll av utrustningen ska ske enligt vårdgivarnas gällande kvalitetsledningssystem. Det förekommer äldre utrustning i ambulanserna, och HSF är medvetna om de problem som finns med det.

Gammal utrustning är en av anledningarna till att det nu införs ett nytt IT-stöd i ambulanserna (FRAPP). Syftet med den nya IT-utrustningen är att ambulanspersonal i realtid ska kunna skicka vidare uppgifter om patientens tillstånd. På så sätt blir det lättare att se till att patienten kommer till lämplig vårdgivare, rätt vårdnivå samt att rätt vårdinsatser kan förberedas. I ambulanserna installeras löpande under hösten 2016 ny utrustning för journaler, kart- och navigationsstöd, monitorering och EKG. I och med detta kommer ambulanspersonalen att kunna ha direktkontakt med akutmottagningar och andra intressenter i realtid, från det att man är framme hos patienten tills patienten lämnas av. I början av 2017 ska alla ambulanser ha fått den nya utrustningen. Detta kommer att öka patientsäkerheten, förbättra arbetsprocesserna och på sikt öka tillgängligheten till ambulanssjukvården. HSF bedömer också att det nya IT-systemet kommer att förbättra hanteringen kring patienter som inte följer med ambulansen till sjukhus. Med FRAPP kan dokumentationen kring dessa patienter göras direkt på plats istället för senare, vilket vi bedömer kommer att öka patientsäkerheten.

Bedömning av vårdbehov

Prioritering och dirigering av ambulanssjukvården sker genom SOS Alarm AB, som SLL har avtal med. Varje hjälpsökande som ringer 112 för att få ambulans intervjuas för att personalen ska kunna bedöma vårdbehovet och få veta var den hjälpsökande befinner sig. Därefter prioriterar SOS Alarm AB vårdbehovet i någon av följande kategorier:

1. Prio 1 – akut livshotande symtom
2. Prio 2 – akut men inte livshotande symtom
3. Prio 3 – mindre brådskande ambulansärende

Bedömningen kan också vara att det inte behövs någon ambulans, utan det uppkomna hjälpbehovet kan hanteras på annat sätt – till exempel med råd om egenvård, hänvisning till primärvården eller ett alternativt transportsätt. Det är SOS Alarm AB som har uppdraget och kompetensen att bedöma hur akut ett vårdbehov är. Vid vissa tider kan de, som inte bedömts ha akuta

livshotande symtom, få vänta på ambulans. Detta kan uppfattas som besvärligt för de människor som får vänta, men det är något som kan inträffa, och som även kommer att inträffa i framtiden. SOS Alarm AB har i dessa fall kontakt med de som söker vård och det finns sjuksköterskor och läkare som är med och bedömer vårdbehovet under väntetiden. På så sätt tryggas patientsäkerheten under väntetiden.

Uppdrag och väntetider

Under 2015 utförde den vägburna ambulansen i Stockholms län 183 300 uppdrag att jämföra med 180 900 för år 2014. Fördelningen av utlarmningsprioritet för dessa uppdrag har förändrats marginellt sedan 2013. Antalet utlarmade prio 1 uppdrag har ökat med 2 procent jämfört med 2014 och ligger klart över genomsnittet i landet.¹ Av Vården i siffror framgår att tiden mellan larmsamtal och ambulansens ankomst (den så kallade responstiden) vid prio 1-larm i SLL är 12,1 minuter.² Mer än 80 procent av prio 1-ärendena nås inom 20 minuter. Medianväntetiden för den som är bedömd som ett prio 2- ärende är ca 14 minuter.

Den framtida prehospitäl vård

Hälsa- och sjukvårdsnämnden fattade i april 2016 beslut om inriktning för den framtida prehospitäl vården. Bland annat slås där fast målnivåer för framtidens väntetider (prio 1), till exempel att hälften av befolkningen ska nås inom 12 minuter och 90 procent inom 20 minuter, räknat för hela länet. I detta beslut om inriktning anges också att det ska vara en mer differentierad prehospitäl vård inom SLL. Ett syfte med detta är att skapa en bättre arbetsmiljö och möjlighet att arbeta med olika former av prehospitäl vård för personalen. I de upphandlingar som landstinget nu arbetar med kommer vi att sträva efter att ställa krav så att ambulansvårdgivarna kommer att uppnå dessa mål. Inom ramen för upphandlingsarbetet kommer HSF att bjuda in olika aktörer och grupper inom den prehospitäl vården, exempelvis personalföreträdare, till hearings för att ge dem möjlighet att framföra sina förslag på hur den prehospitäl vården i SLL kan bli ännu bättre. HSF har redan under förstudien, som ligger till grund för beslutet om inriktning, haft

¹

<http://www.vardgivarguiden.se/installningar/sok/?searchType=0&query=årsrapport-prehospitäl>

² Se [https://www.vardenisiffror.se/registry/sos-alarm/indicator/Off6e916-ad43-43e0-bbfc-5ce18d510a9e/counties/?descriptionSource=SOS Alarm](https://www.vardenisiffror.se/registry/sos-alarm/indicator/Off6e916-ad43-43e0-bbfc-5ce18d510a9e/counties/?descriptionSource=SOS+Alarm) Mätperioden är 12 månader, t o m maj månad aktuellt år

möten med personal och vårdgivare. En ny struktur för den prehospitäl vård i SLL beräknas vara på plats i början av 2019.³

Chefläkaren för den prehospitäl vård i SLL bedömer att ambulanssjukvården i SLL håller en god nivå och att det inte finns några risker kopplade till patientsäkerheten på strukturell nivå.

Barbro Naroskyin
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Ann Eva Askensten
Avdelningschef

³ <http://www.sll.se/Global/Politik/Politiska-organ/Halso-och-sjukvardsnamnden/2016/2016-04-19/p7.pdf>

Gällande personalbrist och gammal utrustning i ambulanssjukvården

Antalet uppdrag för den vägburna ambulansen har ökat under flera år. Idag görs det runt 185 000 ambulansutryckningar i Stockholms län varje år. Det är en ökning med 30 procent sedan 2009 och om ytterligare tio år antas antalet utryckningar vara uppe i 240 000 per år. Samtidigt som uppdragen ökar så råder det stor personalbrist inom ambulanssjukvården i Stockholms län.

DN Sthlm rapporterade den 31 augusti att beredskapen inom ambulanssjukvården varit allt för dålig under sommaren. Enligt Riksföreningen för ambulanssjuksköterskor så har landstinget i Stockholm dragit ner ambulanssjukvården med tio enheter under sommaren. Det är bristen på vidareutbildade sjuksköterskor som gör att ambulansen inte kan ha full bemanning under sommaren.

Idag råder hög personalomsättning hos de vägburna ambulansvårdgivarna. Detta gäller främst omsättningen av specialistutbildade sjuksköterskor. Personalen vittnar om en alltför stressig och underbemannad arbetsmiljö. Under sommaren har ambulanspersonal tvingats att skriva journaler på övertid och i många fall har patienter fått vänta alldeles för länge på ambulansen. I ett specifikt fall fick en gravid kvinna vänta på ambulans i en timma trots att barnet visade tecken på stress.

I flera års tid har ambulanspersonal även slagit larm om att hjärtstartarna i ambulanserna är för gamla. Det finns ett flertal fall där brister i utrustningen lett till att patienter fått svåra skador, eller till och med avlidit. Nu senast den 10 september så avled en 44-årig flerbarnsmamma eftersom hjärtstartaren inte fungerade.

Mot bakgrund av ovanstående vill vi Socialdemokrater

att Hälso- och sjukvårdsförvaltningen återkommer till nästa Hälso- och sjukvårdsnämnd med en redovisning över hur situationen ser ut inom ambulanssjukvården i Stockholms län.

att Hälso- och sjukvårdsförvaltningen återkommer med förslag på åtgärder för att garantera patientsäkerhet och en god arbetsmiljö i ambulanssjukvården.